

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Zemaníkovej a členov senátu JUDr. Petra Dukesa a Ľubomíry Kúdelovej právnej veci žalobcu: **P., s. r. o.**, so sídlom v Ž., Z., IČO: X., zast. S., s. r. o., konateľom spoločnosti, advokátom JUDr. J. V., so sídlom P., IČO: X., proti žalovanému: **A., s. r. o.**, so sídlom Ž., P., IČO: X., zast. advokátskou kanceláriou JUDr. P. K., JUDr. A. S., s. r. o., so sídlom D.Ž., IČO: 36 841 200, v konaní **o zaplatenie 23 031,77 eur / pôvodne 693 855 Sk / s príslušenstvom**, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Ž. č. k. 13 Cob/378/2008 zo dňa 04. 06. 2009, jednomyseľne takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu **z a m i e t a .**

Žalobcovi trovy dovolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

O návrhu na začatie konania doručeného súdu 09. 03. 2005 rozhodol Okresný súd v Ž. rozsudkom č. k. 10 Cb/42/2005-53 zo dňa 23. 09. 2005 tak, že návrh na začatie konania zamietol a žalobcu zaviazal žalovanému nahradiť trovy konania. Nárok ako právne nedôvodný označil z dôvodu, že medzi účastníkmi zmluvného vzťahu nedošlo k uzavretiu platnej dohody o zmluvnej pokute, nakoľko obsah čl. IV. Bod 1 zmluvy neobsahuje konkrétne

a určité vymedzenie povinnosti zabezpečenej povinnosti, ktoré je oprávnenému subjektu povinný poskytnúť ten kto zabezpečenú povinnosť poruší.

O odvolaní žalobcu / list v spise 82 / rozhodol Krajský súd v Žiline uznesením č. k. 20 Cob/414/2005–82 zo dňa 15. 06. 2006 tak, že rozsudok Okresného súdu v Ž. č. k. 10 Cb 42/2005-53 zo dňa 23. 09. 2005 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Pri vyhodnotení ustanovenia zmluvy o dielo dospel k odlišnému právnemu záveru vo vzťahu k dojednaniu o zmluvnej pokute podľa čl. VI. Bod 1 zmluvy o dielo a konštatoval, že v článku VI. bod 1 zmluvy o dielo zmluvné strany dohodli sankciu - zmluvnú pokutu tak, že zmluvná povinnosť postihnuteľná zmluvnou pokutou bola presne vymedzená, konkrétne omeškanie s realizáciou diela. Uviedol, že zmluvnou povinnosťou bolo dielo riadne odovzdať v dohodnutom termíne čl. III. bod 1 zmluvy a že pre porušenie povinnosti bola dohodnutá zmluvná pokuta ako sankcia vo výške 0,1 % denne z ceny diela, čo znamenalo, že dohodnutá cena diela tvorila základ pre percentuálne dohodnutú zmluvnú pokutu. Z dôvodu odlišného právneho názoru, ktorým sa riadil prvostupňový súd odvolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

V novom konaní ako prvostupňový súd rozhodol Okresný súd v Žiline rozsudkom č. k. 10 Cb/42/05/2005–164 zo dňa 18. 03. 2008 tak, že žalovaného zaviazal žalobcovi zaplatiť sumu 693 855 Sk spolu s úrokom z omeškania vo výške 0,05% denne za obdobie od 15. 02. 2005 do zaplataenia a na náhradu trov konania vo výške 189 282,20 Sk.

V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že vychádzal z právneho názoru odvolacieho súdu Krajského súdu v Žiline, ktorý čl. VI. zmluvy o dielo zo dňa 25. 10. 2002, označený ako „sankcie a porušenie zmluvných záväzkov bod 1“ posúdil ako platnú dohodu o zmluvnej pokute, ktorou účastníci zmluvy si zabezpečili splnenie zmluvnej povinnosti, a to omeškanie s realizáciou diela, ktorý pojem zahŕňa podľa záverov odvolacieho súdu povinnosť dielo riadne odovzdať v dohodnutom termíne. Súd vykonal dokazovanie a zistil, že žalobca sa domáhal zaplataenia sankcie za obdobie odo dňa nasledujúceho po termíne dohodnutého na dokončenie diela, t. j. odo dňa 01. 11. 2002 do 30. 12. 2004. v celkovej výške 693 855 Sk spolu s úrokom z omeškania. Ohľadne spornej otázky medzi účastníkmi, či žalovaný dielo riadne odovzdal, konajúci súd vykonal dokazovanie výsluchom svedkov Ing. S. M., Ing. Z. S. s tým, že Ing. M. vykonával na stavbe funkciu stavebného dozoru a Ing. S. zmluvu o dielo uzatváral ako zástupca žalovaného. Po vypočutí svedeckých výpovedí konajúci súd upriamil

dokazovanie na otázku, či doplnujúci záznam v projektovej dokumentácii týkajúci sa systému diaľkového ovládania okien je svojou povahou záznamom upresňujúcim predmet plnenia, alebo sa týka zmeny predmetu diela. Uplatnený nárok posúdil podľa ustanovenia § 300 a nasl. Obchodného zákonníka, citoval ustanovenia § 544 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 544 ods. 1 Obchodného zákonníka, § 560 ods. 1 Obchodného zákonníka, § 422 ods. 1 Obchodného zákonníka a na základe výpovede žalobcu preukázanej výpoveďami svedkov Ing. Arch. Ota S., Ing. S. M. a listinnými dôkazmi, projektovou dokumentáciou / č. 1. 18 /, prílohou obálkou spisu, technickými normami z medzinárodného elektrotechnického slovníka a z písomných reklamácií investora diela mal za preukázané, že žalovaný neodovzdal žalobcovi dielo podľa dohodnutých zmluvných podmienok a to so systémom diaľkového otvárania okien, tak ako bolo vymedzené v cenovom návrhu zo dňa 03. 09. 2002 pod položkami č. 51 a 53, s odkazom na projektovú dokumentáciu diela. Zmenu diaľkového systému ovládania okien cez vypínače posúdil ako zmenu v predmetnom diele, ktorá sa prejavuje nielen v cene diela ale aj v elektrotechnických vlastnostiach, vo vonkajšej podobe a komforte užívania diela, pričom sa nejedná o zmenu rozsahu predchádzajúcej dohody, ktorou by došlo k zmene predmetu diela na základe prejavenej vôle zmluvných strán. Svedeckú výpoveď Ing. S. vyhodnotil vzhľadom na jeho príbuzenský vzťah k štatutárnemu zástupcovi žalovaného za tendenčnú. S poukazom na ustanovenie § 516 a nasl. Občianskeho zákonníka mal za to, že žalovaný neposkytol žalobcovi dielo, ktoré by zodpovedalo vymedzeniu predmetu diela v dodatku k zmluve zo dňa 03. 09. 2002 pod položkami 51 a 53 a konštatoval, že nebolo preukázané, že by medzi zmluvnými stranami došlo k zmene obsahu záväzku. Podľa konajúceho súdu tým, že žalovaný odovzdal žalobcovi dielo, ktoré nezodpovedalo výsledku a podmienkam dohodnutým v zmluve žalovaný plnil s vadami, čím zmenil obsah právneho vzťahu medzi účastníkmi spojený so vznikom zodpovednostných nárokov z väd diela ako právnych následkov porušenia zmluvy. S poukazom na citované ustanovenie § 544 ods. 1 Obchodného zákonníka uviedol, že žalobcovi súčasne vzniklo právo domáhať sa voči žalovanému zaplata zmluvnej pokuty ktorou zmluvné strany zabezpečili splnenie záväzkov žalovaného vykonať dielo riadne a včas do termínu do 30. 11. 2002. Zároveň dospel k záveru, že žalovaný sa dostal do omeškania s platením zmluvnej pokuty tým, že nezaplatil vystavenú faktúru č. 03/2005/Pen zo dňa 14. 01. 2005 v sume 693 855 Sk so splatnosťou 14. 02. 2005, a preto nárok na úrok z omeškania s poukazom na ustanovenie § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka označil za právne dôvodný. O trovách konania rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 1 veta prvá O. s. p.

O odvolaní žalovaného / list v spise 174 / proti tomuto rozhodnutiu rozhodol Krajský súd v Žiline rozsudkom č. k. 13 Cob/378/2008–213 zo 04. 06. 2009 tak, že rozsudok Okresného súdu Žilina č. k. 10 Cb/42/2005–164 zo dňa 18. 03. 2008 v spojení s uznesením č. k. 10 Cb/42/2005–178 zo dňa 15. 07. 2008 zmenil tak, že žalobu o zaplatenie 23 031,77 eur / pôvodne 693 855 Sk / spolu s úrokom z omeškania 0,05 % denne od 15. 02. 2005 do zaplatenia zamietol.

V zdôvodnení rozhodnutia uviedol, že jedinou nosnou právnou otázkou odvolacieho konania bolo posúdenie dojednania čl. VI. Bod 1 zmluvy o dielo vo väzbe na odvolací dôvod nesprávneho posúdenia v otázke porušenia povinnosti, ktorú dohodnutá zmluvná pokuta postihovala, teda otázku vzniku nároku žalobcu. Uviedol, že keďže Obchodný zákonník, ktorý primárne upravuje záväzkové a ďalšie vzťahy podnikateľov pri podnikateľskej činnosti, neobsahuje základnú úpravu zmluvnej pokuty ale len niektoré osobitné ustanovenia o zmluvnej pokute cez ustanovenie § 1 ods. 2 Obchodného zákonníka bolo potrebné aplikovať na posúdenie zmluvnej pokuty ustanovenia Občianskeho zákonníka ako generálnej normy vo vzťahu k osobitnej úprave v Obchodnom zákonníku, konkrétne ustanovenie § 544 a nasl. Občianskeho zákonníka, z ktorého vyplýva, že dojednanie o zmluvnej pokute je viazané na porušenie zmluvnej povinnosti jedným z účastníkov zmluvy. Na základe uvedeného odvolací súd za potrebné považoval vyjasniť, či dielo bolo žalobcovi odovzdané, alebo nie, to znamená zrealizované v dohodnutom zmluvnom termíne. V odvolacom konaní sa súd zaoberal tvrdeniami žalobcu žalovaného, ktoré boli ohľadne diaľkového ovládania okien rozporné. Citoval svedecké výpovede ohľadne tejto skutočnosti a uviedol, že vyhodnotením citovaného ustanovenia článku VI. bod 1 zmluvy o dielo zastáva názor, že dohodnutá zmluvná pokuta postihovala presne vymedzenú povinnosť a to omeškanie s realizáciou diela, nepostihovala však odovzdanie diela s vadami. Krajský súd uviedol, že tento jeho odlišný názor nemá oporu len v samotnom písomnom vymedzení zmluvnej pokuty ale aj v dokazovaní vykonanom pred okresným súdom a zopakovaní dôkazovaní v odvolacom konaní, keďže samotný žalobca ale aj investor nedodanie systému diaľkového ovládania vnímali ako vadnosť diela. Krajský súd poukázal a na zoznam závad, / list č. 40 spisu /, v ktorom pod bodom 38 je uvedená vada - nedodanie diaľkového ovládania okien. S poukazom na ustanovenie § 324 ods. 3 Obchodného zákonníka / §263 ods. 1 Obchodného zákonníka /, odvolací súd uviedol, že ak došlo zo strany žalovaného k vadnému plneniu ,potom v zmysle kogentného ustanovenia sa v danom prípade zmenil obsah záväzku, spôsobom, ktorý zodpovedá nárokom veriteľa v danom prípade žalobcu vzniknutým

z vadného plnenia. Za fakt, že k reálnemu odovzdaniu diela došlo označil skutočnosť, že aj zo samotného správania strán vyplynulo zaplatenie ceny zo strany žalobcu na prelome december 2002 – január 2003 / č. 1. 49 spisu / a ustanovenie § 555 ods. 1 Obchodného zákonníka. Zmluvná pokuta, dojednaná medzi účastníkmi pre platnosť ktorej zákon vyžaduje písomnú formu / §544 ods. 2 Občianskeho zákonníka / sa neviazala na vadnosť diela na základe ktorého právneho záveru napadnutý rozsudok v zmysle ustanovenia § 220 O. s. p. zmenil a žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 1, § 151 ods. 1 O. s. p. a o trovách odvolacieho konania podľa ustanovenia § 224 ods. 2 O. s. p.

Proti tomuto rozhodnutiu s vyznačenou právoplatnosťou 17. 08. 2009 v zákonnej lehote podaním ručeným 18. 09. 2009 podal dovolanie žalobca. Dôvodnosť dovolania preukazuje ustanovením § 236 ods. 1 O. s. p., § 238 ods. 1 O. s. p. § 240 ods. 1 O. s. p. a § 241 ods. 2 O. s. p. s tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom posúdení veci. Poukázal na ustanovenie § 544 ods. 1 Obchodného zákonníka a konštatoval, že odovzdanie je dvojstranným synalagmatickým záväzkom a zhotoviteľ bol povinný objednávateľa na prevzatie vyzvať. Podľa dovolateľa prvostupňový súd dospel k správne právnemu záveru, že nedošlo k odovzdaniu a prevzatiu a skutočnosť, že dielo nebolo riadne odovzdané podľa dovolateľa je preukázaný listom zhotoviteľa zo dňa 03. 12. 2003. V tomto reagoval na urgenciu ohľadne riadneho odovzdania stavby, že stavbu nemohol riadne ukončiť z dôvodu nezodpovedného prístupu objednávateľa. Z tohto listu je podľa žalobcu zrejmé, že bol to samotný zhotoviteľ, ktorý potvrdil, že dielo odovzdané nebolo, ako aj z listu žalobcu zo dňa 28. 01. 2004, ktorým zhotoviteľa vyzval na ukončenie diela. Keďže zhotoviteľ riadne objednávateľa nevyzval na prevzatie diela podľa dovolateľa nemohlo ani k riadnemu odovzdaniu a prevzatiu diela, dôjsť. Z uvedeného dôvodu dovolateľ navrhol aby Krajský súd v Žilne zmenil napadnutý rozsudok dovolaním tak, že žalovaný je povinný žalobcovi zaplatiť sumu 23 031,76 eur a trovy konania vo výške 9 118,55 eur.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal dovolanie podľa ustanovenia § 242 O. s. p. ako podané v zákonnej lehote / §240 O. s. p. / a spĺňajúce náležitosti dané ustanovením § 241 O. s. p. s tým, že prípustnosť dovolania je daná ustanovením § 238 ods. 1 O.s.p.

Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej / 238 ods. 1 O. s. p. /

Základnou otázkou pre posúdenie správnosti napadnutého rozhodnutia je, či rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, keď odvolací súd nárok žalobcu zamietol. Podstatou dovolania a jedinou nosnou právnou otázkou dovolacieho konania je totožná otázka ako bola označená v odvolacom konaní, t. j. posúdenie čl. VI. zmluvy o dielo vo väzbe na porušenie povinnosti, ktorú zmluvná pokuta postihovala.

Z článku VI. bod zmluvy dielo označeného ako „sankcie a porušenie zmluvných záväzkov“ si účastníci zmluvného vzťahu dohodli tak, že v prípade omeškania s realizáciou diela zo strany zhotoviteľa bude znížená dohodnutá cena o 0,1 % diela za každý deň omeškania ceny diela a že táto sankcia nebude uplatnená voči zhotoviteľovi ak nebude môcť zabezpečiť alebo pokračovať v prácach zo strany objednávateľa o dni omeškania.

Pre posúdenie správnosti nároku žalobcu na zmluvnú pokutu je, či k porušeniu povinnosti dielo riadne odovzdať došlo, alebo nedošlo. Odvolací súd dospel k správne právnemu záveru, že k odovzdaniu a realizácii diela reálne došlo, že toto preukazovalo samotné správanie zmluvných strán a aj skutočnosť, že dielo na ktorom bola zmluvná dodávka účastníkov sporu realizovaná bolo investorovi odovzdané. Odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia dovolaním správne konštatoval, že zmluvná pokuta postihovala presne vymedzenú povinnosť a to omeškanie s realizáciou diela, ale že nepostihovala odovzdanie diela s vadami. Dovolací súd dospel k záveru, že skutočnosť, že k reálnemu odovzdaniu a prevzatíu zmluvnej povinnosti zakotvenej v zmluve o dielo č. 17/ 2002 medzi objednávateľom - žalobcom a zhotoviteľom – žalovaným sporná nie je. Z obsahu vykonaného dokazovania je zrejmé, že dielo“ Rekonštrukcia Konzervatórium Ž. „, hlavný dodávateľ - objednávateľ zmluvnej dodávky u zhotoviteľa- žalovaného zmluvou o dielo 17/2002 ako celú stavbu investorovi odovzdal. Súčasťou tohto odovzdania a prevzatia investorom, bola aj zmluvná dodávka okien, ktorú zmluvnú povinnosť realizoval žalovaný pre žalobcu na základe zmluvy o dielo 17/2002. Tvrdenie žalobcu, že žalovaný objednávateľa na preberacie konanie riadne nevyzval, a teda nesplnil jeho zmluvnú povinnosť, dielo riadne dodať, je pre posúdenie otázky či k riadnemu splneniu povinnosti dodať došlo právne bezpredmetné. Faktom je, že pokiaľ dielo ako celok hlavný dodávateľ stavby investorovi odovzdal je zrejmé, že bolo odovzdané aj žalovaným, ktorý ako zhotoviteľ dodávky okien v subdodávke pre žalobcu dodávku vymedzenú v článku II. zmluvy o dielo 17/2002 zabezpečoval. Skutočnosť či zhotoviteľ túto dodávku realizoval bezvadne v súlade s projektovou dokumentáciou pre zisťovanie, či žalobcovi v zmysle

článku bodu VI. bod zmluvy č. 17/2002 vznikol nárok na dojednanú zmluvnú pokutu v prípade omeškania s realizáciu diela je bezpredmetná. Pre posúdenie nároku na zmluvnú pokutu s poukazom na čl. VI. bod 1 zmluvy bolo aj dokazovanie ohľadne spôsobu realizácie ovládania okien a teda nebol dôvod, aby odvolací súd v tomto smere vykonával dokazovanie a zaoberal sa svedeckými výpoveďami, ktoré sa zisťovaním tejto otázky zaoberali.

Najvyšší súd Slovenskej republiky / §10a ods. 1 O. s. p. / dospel jednoznačne k právnomu záveru, že odvolací súd omeškanie s povinnosťou dodať spojené s posúdením nároku na zmluvnú pokutu dojednanú v článku VI. bod 1 zmluvy o dielo 17/2002, kvalifikoval správne, keď konštatoval, že žalovaný sa do omeškania s realizáciou diela podľa zmluvy o dielo 17/2002 nedostal, a teda žalobcovi nevznikol nárok ani na sankciu dojednanú v tomto článku zmluvy o dielo.

Najvyšší súd Slovenskej republiky / §10a ods. 1 O. s. p. / v zmysle uvedených dôvodov napadnuté rozhodnutie označil za vecne správne a dovolanie žalobcu podľa ustanovenia § 243 b/ ods. 1 O. s. p. ako právne nedôvodné zamietol.

O trovách dovolacieho konania rozhodol tak, že úspešnému žalovanému účelne vynaložené trovy v dovolacom konaní nepriznal.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.

V Bratislave 31. januára 2012

JUDr. Jana Zemaníková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia. Lucia Blažíčková